

מאמרי
בחודש השלישי ובשעה שהקדימו
ה'תשל"ז

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לחג השבועות, ה'תשע"ז

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' שמואל אייזיק הלוי ע"ה

בהרה"ח הרה"ת ר' אברהם הלוי ע"ה

פאפאק

נפטר ליל ש"ק פ' במדבר, ה' סיון

ערב חג השבועות, ה'תשע"ב

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי בתו וחתנו

מרת חי' רבקה ובעלה הרה"ת ר' דוד פלדמן

ומשפחתם

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

ב

בי"ה, ט"ז סיון תשי"ב
ברוקלין

הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר... שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מדי סיון, ות"ח על הודעתו אשר השלום לו
ולכל ב"ב שיחיו, ובדאי אינו צריך לדאוג ע"ד ענין פרנסתו, כי בטוח הוא
בהשי"ת הזן ומפרנס לכל ובפרט לשומרי תורה ומצוה ומשפיעים על הרבים
אשר זכות הרבים מסייעתם בעניניהם הכללים ובעניניהם הפרטים גם כן.

נהניתי לקרות במכתבו ע"ד הועידה שעשה קודם חג השבועות ב... ,
ובטח ישתדל שיהי המשך להתועדויות אם ע"י קשר מכתבים ישר או בהזדמנות
ע"י אורחים ונוסעים ממקום למקום.

אקוה אשר חג השבועות עבר עליו ועל ב"ב שיחיו בנעימות ובלי עגמיני
יתירה ויזכהו השי"ת לבשר תמיד אך בשורות טובות.

בברכה.

במענה על מכתב זוגתו תחי", הנה כבר כתבתי לה מכבר שצריכה להיות
חזקה בבטחונה בהשי"ת אשר בלי ספק ימציא להם פרנסתם ופרנסת ב"ב
שיחיו, ומה שכותבת אשר כל תפלותי לא נענו, איני מבין את זה, ראשונה הרי
כל השנה השתכרו כדי פרנסתם בגשמיות והצליחו ג"כ בפרנסה ברוחניות, ובטח
גם נתגדל חנו בעיני אלקים ואנשים וגם חנה בכלל, כן נראה אשר מצב בריאותה
הנה ג"כ טוב יותר ממה שהי' שנה לפני זה, ונוסף על כל זה הרי כשתפלה נענית
אין הפירוש שתיכף להתפלה רואים זה, בעיני בשר, כי יש השתלשלות סדר בכל
הענינים, וידוע מרז"ל שיש תפלה נענית תומ"י ויש לכמה ימים, והשי"ת יזכה
אותו ואת כל ב"ב שיחיו לראות גם במוחש ובעיני בשר איך שתפלתם מתקבלת
ויצליח בגשמיות וברוחניות.

הני"ל

ב

מרז"ל שיש תפלה נענית תומ"י ויש לכמה ימים: ראה דב"ר פ"ב, יז. ובכ"מ.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת חג השבועות הבעל"ט — הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה
ומתוקנת) מאמרים ד"ה בחודש השלישי גו' שנאמר בהתועדות אור לראש חודש
סיון, וד"ה בשעה שהקדימו שנאמר בהתועדות אור ליום ועש"ק ג' סיון ה'תשל"ז
(לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעור "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ראש חודש בו זמן מתן תורתנו, ה'תשע"ז,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2017 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5777 • 2017

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

תוכן המאמרים

בחודש השלישי, אור לראש חודש סיון

לפני החידוש דמ"ת – ביטול הגזירה, וקיום העולם באופן דאריץ גו' שקטה – הנה כבר בר"ח סיון „באו מדבר סיני“, „קרבנו לפני הר סיני“, שפעל הענין ד„ויחן“, לשון יחיד, כאיש אחד בלב אחד, שהו"ע ביטול הכלים.

וזוהי ההכנה למ"ת – כי, התורה שהיא שעשועים גו' לפניו, נמשכה וניתנה למטה דוקא באופן של הוראה, כדי שע"י לימוד התורה למטה יתברר ספק גם למעלה, וכדי לברר להפריד ולהבדיל בין כשר וטהור וקדוש ללעו"ז. וכיון שבירור זה הוא בכח העצמות דוקא, לכן צ"ל תחילה ההתאחדות דישראל עם העצמות, ע"י ביטול הכלים.

וכדי לפעול הענין דאריץ גו' שקטה, צ"ל ענין הביטול בכל השלשה דברים שעליהם העולם עומד – שזהו"ע „בחודש השלישי“, ובאופן גלוי, שמראה באצבעו ואומר זה – שזהו"ע „ביום הזה“.

אך כדי שהעולם התחתון לא יבלבל לזה – צריך לבוא למדבר סיני, שזהו"ע השנאה ללעו"ז (שזהו גם ענינו של הר סיני, נוסף על ענין הביטול שנרמז בו). וזוהי גם ההוכחה שישנה כבר הנסיעה האמיתית מרפידים – שרפו ידיהם מדברי תורה, שהו"ע התורה כפי שקשורה עם מעשה בפועל (חיבור עליונים ותחתונים) באופן של חוזק ועוז.

בשעה שהקדימו, אור ליום ועש"ק, ג' סיון

החידוש דמ"ת בלימוד התורה, בקיום המצוות ופעולתה בעולם – שמצד הענין דוירד ה' על הר סיני, התגלות העצמות, ועי"ז ואל משה אמר עלה אל ה', הרי הם באופן שלמעלה ממדידה והגבלה:

בלימוד התורה – שיש חילוק שבין לימוד שמצד הבנה והשגה בלבד, ללימוד שהוא למעלה מהשגה (ע"ד שתיק רב) – הנה קודם מ"ת ה' הלימוד ע"י הנבואה בכח עצמו, שמגיע רק עד שרשו, ולכן, גם הלימוד היותר נעלה הוא במדידה והגבלה; ואילו לאחר מ"ת, שהי' ע"י הבורא, הנה גם ענין שבא בהבנה והשגה, ואפילו של תינוק, אמיתית ענינו הוא למעלה ממדידה והגבלה.

עד"ז בקיום המצוות ופעולתה בעולם – שקודם מ"ת היתה העבודה במדידה והגבלה, ולכן, לאחר עשיית המצוה לא נשאר קדושה בדבר שבו נעשית המצוה, כיון שהתחתונים אינם יכולים לעלות למעלה משרשם; משא"כ לאחר מ"ת נמשכת קדושה בעניני העולם, ועד שבכל דבר שבעולם שהוא מדוד ומוגבל יהי' ניכר שהתהוותו ממהותו ועצמותו של המאציל שמציאותו מעצמותו.

ואע"פ שענין זה נפעל למעלה באופן שאני המתחיל, צ"ל איזה הכנה לזה – שזהו"ע הקדמת נעשה לנשמע, שזהו הביטול לבעל הרצון שלמעלה ממדידה והגבלה דרצונות פרטיים, ועי"ז נעשה גם הנשמע באופן שלמעלה ממדידה והגבלה. ולכן נעשה עי"ז המסובב דנתינת שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, שגם הנשמע הוא באופן דכתור.

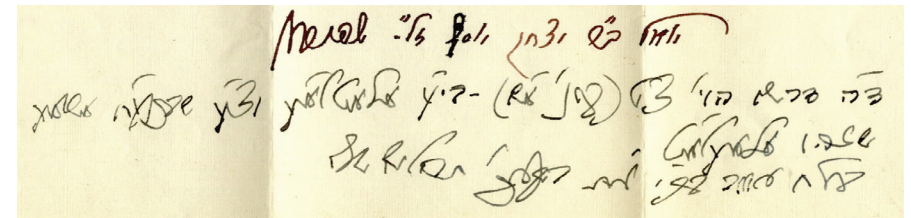
הוספה

א

[כ"ח שבט, ה'תשי"א]

ד"ה דרשו הוי' צט (קוני מ"ם) – ביי"ע מלמטלמ"ע, וצי"ע שבפע"ח משמע שזהו מלמעלמ"ט.

בטח אומר בכ"י את הקאפ' תהלים שלו.

א

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מוה"ר יואל שפירא (קאָלגרי, קאַנאַדאַ) בתאריך זה – בו כותב:

...ר"ח טבת העבר שלמו לי פ"ז ב"ה. לא עלה לי לשאול האדמו"ר זי"ע, אשאל את כ"ק שליט"א: הנה אנחנו אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו", אשר זה הארה בעלמא מהבור' ית' – האם זה מלמעלה למטה*, באשר "שם", הוא שם ה' הוא שמו; או מלמטה למעלה, באשר "מלכותו" זה קאי על מלכות דא"ס.

אגרות נוספות אליו – אג"ק חי"ב אגרת ד'עה, ובהנשמך בהערות שם. אודותיו – ראה גם אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ו אגרת א'תרסז (ע' פט), ובהנשמך בהערות שם. "קובץ ליובאוויטש" חוברת 7 (ט' אדר – ל"ג בעומר ה'תש"ה), מדור "שלום אחים" ע' 32.

ד"ה דרשו הוי' צט (קוני מ"ם) – ביי"ע מלמטלמ"ע: ראה סה"מ קונטרסים ח"ב תכד, סע"ב ואילך; תרצ"ט סע" 142 ואילך. – ושם (תוכן): "מלכותו" – מל' דאצי' המהוה עולם הבריאה, הארה; "כבוד מלכותו" – מל' דבריאה שנעשה עתק לעולם היצירה, הארה דהארה; "שם כבוד מלכותו" – מל' דיצירה המאיר בעולם העשי', הארה דהארה דהארה.

שבפע"ח משמע שזהו מלמעלמ"ט: ראה שער הק"ש פי"ד. ועוד. – ושם (תוכן): "ברוך" – חכמה; "שם" – בינה; "כבוד" – דעת-חו"ג; "מלכותו" – כתר-מלכות; "לעולם" – וק'; "ועד" – מלכות.

(* האם זה מלמעלה למטה .. או מלמטה למעלה: כוונתו בזה, כנראה, לשאול – אם הדרגות הרמוזות ב"שם, כבוד, מלכותו" הן בסדר יורד, ש"שם" היא הדרגה העליונה, ו"כבוד, מלכותו" למטה ממנה; או שהן בסדר עולה, ש"מלכותו" היא הדרגה העליונה, ו"שם, כבוד" למטה ממנה.

ורק לאח"ז נמשך כן בהפרטים כו'. ולכן פועלים כן גם בעולם, שבכל פרט ופרט שבפרט שבועולם רואים וממשיכים כח הא"ס, וממשיכים שם עצמות ומהות, שלמעלה מכל הארות והשפעות ומדידות והגבלות וגילויים, שזהו כללות הענין דעשיית דירה לו ית' בתחתונים⁹⁰, שנעשה עולם שרואים בו בגלוי הענין דבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ⁹¹, היינו, שהשמים וכל צבאם והארץ וכל צבאי' הם בשביל התורה שנקראת ראשית, ומי הוא המגלה זה בעולם — (בשביל) ישראל שנקראים ראשית⁹². ועי"ז ממשיכים את הגאולה האמיתית והשלימה שתהי' ע"י משיח צדקנו באופן שיעלה הפורץ לפנינו⁹³, למעלה מכל מדידה והגבלה, שזהו לפי שמיח⁹⁴ הוא בחינת היחידה הכללית של כל נשמות ישראל (וכל העולם כולו), וזהו גם ענינו של משיח בלימוד התורה⁹⁵ — בקרוב ממש, כשיוליכנו קוממיות לארצנו וילמד תורה את כל העם כולו⁹⁶.

בס"ד. אור לראש חודש סיון, ה'תשל"ז

(הנחה בלתי מוגה)

בחודש השלישי גו' ביום הזה באו מדבר סיני (וממשיך לאח"ז) ויסעו מרפידים וגו' ויחן שם ישראל נגד ההר¹. וידוע הדיוק בדרושי רבותינו נשיאינו בתורה אור ובתורת חיים ובאור התורה להצ"צ², מהו הטעם שבכתוב נאמר סתם ביום הזה, ולא פירש באיזה יום לחודש, רק חז"ל דרשו³ שהוא בר"ח (כתיב הכא ביום הזה, וכתיב התם החודש הזה לכם (הזה הזה לגזירה שוה), מה להלן ר"ח אף כאן ר"ח), ולכאורה, למה נאמר ביום הזה סתם, שאז יש צורך בגז"ש, הרי ה' יכול לכתוב בפירוש בר"ח, ומזה מובן, שנוגע כאן לומר שזהו זמן שנקרא יום הזה. וגם צריך להבין מ"ש לאח"ז ויסעו מרפידים, הרי ע"פ פשטות ה' תחילה ויסעו מרפידים ואח"כ ויבואו מדבר סיני, ולמה נאמר תחילה בחודש השלישי גו' באו מדבר סיני, ואח"כ ויסעו מרפידים.

(ב) **וידוע** ביאור רבותינו נשיאינו בזה, בהקדם ביאור הענין שנתחדש במתן תורה — שהרי התוכן דכתוב זה וכל המשך הפרשה הוא הענין דמ"ת ואמירת עשה"ד, שהתחלה בזה היתה בחודש השלישי גו' ביום הזה באו מדבר סיני, ובלשון המשנה⁴ (שדיברו חכמים במשנתם) משה קבל תורה מסיני.

והענין בזה, דהנה, גם לפני מ"ת ה' כבר לימוד התורה, כדאיתא בגמרא⁵ אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה ה' כו' יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה כו' יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה, ומימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם, אפילו בהיותם במצרים, ועאכו"כ בצאתם ממצרים, ולאח"ז ניתוספו במרה עוד כמה ציווים (כפי שנימנו בפרטיות בגמרא⁶), ועד שגם בעשה"ד נאמר⁷ כאשר צוך (ופירש"י בפירושו עה"ת⁸) קודם מ"ת במרה. אבל אעפ"כ ה' מ"ת ענין נפלא ביותר, שאז ה' ביטול

(90) ראה תניא פל"ו.
(91) בראשית א, א, ובפרש"י שם, יד.
(92) ע"פ מיכה ב, יד. אגדת בראשית ואילך).
(93) לקו"ת צו יז, א. שער האמונה ספס"ג.
(94) רמ"ז לזח"ג רס, ב. סה"מ תרח"ץ ע' לאדמו"ר האמצעי פנ"ו. סה"מ תרח"ץ שם ואילך.
(95) ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ה ואילך (תו"מ חמ"ה ס"ע 261 ואילך).
(96) ע"פ מיכה ב, יד. אגדת בראשית ואילך).
(97) לקו"ת צו יז, א. שער האמונה ספס"ג.
(98) רמ"ז לזח"ג רס, ב. סה"מ תרח"ץ ע' לאדמו"ר האמצעי פנ"ו. סה"מ תרח"ץ שם ואילך.
(99) ר. ובכ"מ.

(1) יתרו יט, א-ב.
(2) תו"א יתרו סו, סע"ג ואילך. תו"ח שם רנא, א ואילך. אוה"ת שם ע' תשעב ואילך.
(3) שבת פו, ב (ובפרש"י).
(4) בא יב, ב.
(5) אבות רפ"א.
(6) יומא כח, ב.
(7) סנהדרין נז, ב.
(8) ואתחנן ה, יב. שם, טז.

שנמשך ברצונות פרטיים (שגם הם כבר מעין המדידה וההגבלה שבהמשכה למטה), למעלה ממדידה והגבלה לגמרי. ועוד זאת, שע"י הקדמת נעשה לנשמע, פועל הנעשה שגם הנשמע יהי' באופן אחר לגמרי (למעלה ממדידה והגבלה), ובאופן כזה נמשך גם קיום המצוה בפועל, עי"ז שישנו תחילה לימוד התורה (לימוד שמביא לידי מעשה) כפי שהוא לאחר מ"ת, שמצד הנעשה ה"ה עומד בביטול (ובתנועה של מקבל אמיתי) לנותן התורה כפי שהוא למעלה מכל מדידה והגבלה (אפילו מדידה והגבלה כפי ששייכת שם), שבכללות הרי זה ענין התורה כפי שנאמר עלי' ואהי' שעשועים גו' לפניו⁸³, ועד שנעלמה מעיני כל חיה⁸⁴.

(ו) **וענין** זה (החידוש דמ"ת בהענין דלמעלה ממדידה והגבלה כפי שהתבטא בהכנה דהקדמת נעשה לנשמע) נמשך גם למטה בגלוי בלבוש שהוא מקיף ולמעלה מכל עניני האדם — אתם קרויין אדם⁸⁵, ע"ש אדמה לעליון⁸⁶ — לא רק למעלה גם ממדידה והגבלה כפי שהיא בענין השכל שהוא תכלית העילוי שבראש, אלא למעלה אפילו מענין הגולגולת שהיא המקיף על השכל שבמוחין שבראש, שהו"ע העטרה והכתר, שזהו שע"י הקדמת נעשה לנשמע נפעל המסובב דנתינת הכתרים לכל אחד ואחד מישראל. ומה שניתנו שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, אף שישנו גם הענין דהקדמת נעשה לנשמע, הרי זה לפי שדוקא הקדמת נעשה לנשמע פעלה שגם הענין דנשמע הוא (לא במדידה והגבלה דטו"ד, אלא) באופן של כתר ומקיף⁸⁷ (אלא שהחילוק ביניהם הוא בדוגמת החילוק בין ב' המקיפים דחי' ויחידה⁸⁸, שנקראים ג"כ מקיף הקרוב ומקיף הרחוק⁸⁹).

(ז) **ועי"ז** שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, הרי זה פעל שלאח"ז היתה נתינת התורה למטה באופן דאני המתחיל, וירד הוי' על הר סיני, ועד לעצמותו ומהותו ית' (כנ"ל ס"ב), ובאופן שנמשך אח"כ בכל פרט ופרט שבלימוד התורה, החל מלימוד התורה דתינוק שמתחיל לדבר שאביו מלמדו תורה, שגם שם ישנו כבר האני המתחיל, ומזה נמשך גם בקיום המצוות, באופן שעיקר קיום המצוה הוא מצד הכוונה הכללית,

(83) משלי ח, ל.

(84) איוב כח, כא.

(85) יבמות סא, רע"א.

(86) עשרה מאמרות (לרמ"ע מפאנו) מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. של"ה ג, א. כ,

ב. שא, ב. ובכ"מ.

(87) ראה המשך תרס"ו ע' תרצט.

(88) אוה"ת שם ע' קעא.

(89) סה"מ תרנ"ה ע' לו. ובכ"מ.

הגזרה דעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה⁹⁰. ומצד זה ישנו החילוק⁹¹ דשני אלפים תוהו ושני אלפים תורה*, ועד שאיתא בגמרא בסוגיא דמ"ת⁹², מאי דכתיב⁹³ ארץ יראה ושקטה, בתחילה יראה ולבסוף שקטה, ולמה יראה, כדריש לקיש, דאמר ר"ל מאי דכתיב⁹⁴ ויהי ערב ויהי בקר יום הששי (הששי משמע הששי המיוחד במקום אחר), מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו כו' (והיינו, שויהי ערב ויהי בקר של גמר בראשית תלוי ביום הששי, והוא ששי בסיון, שנתנה בו תורה).

אך אעפ"כ נאמר⁹⁵ אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו, שמזה מובן, שגם קרבנו לפני הר סיני [שעז"נ בחדש השלישי גו' ביום הזה באו מדבר סיני] הוא ענין שבערך לנתינת התורה, שלכן שייך לומר על זה (אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה) דיינו, שמזה גופא מובן שזהו ענין שיש לו שייכות והוא מעין נתינת התורה, שהרי בנוגע לשני ענינים נפרדים שאין ביניהם נקודות משותפות לא שייך לומר דיינו, ועכצ"ל שיש ביניהם שייכות פנימית, ולכן אומרים אילו קרבנו לפני הר סיני, הרי זה גם ענין שקשור כבר עם נתן לנו את התורה, ולכן דיינו (אלא שאעפ"כ, הנה דוקא במ"ת בששה בסיון נפעל ענין ביטול הגזירה והענין דארץ יראה ושקטה, משא"כ בחדש השלישי גו' ביום הזה (שאו רק) באו מדבר סיני).

(*) על השאלה שמסקנת הגמ' (ע"ז שם) היא שב' אלפים תורה התחילו בימי אברהם אבינו — ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א⁹⁶:

התירון פשוט, שהשנים בשני אלפים תורה שעד מ"ת — הם הכנה וטפל להעיקר, ועד"ז ג"כ קע"ב שנה דסיום ב' אלפים תורה⁹⁷ (וכן בדמשיח "שראו לבוא"⁹⁸). וק"ל.

(9) תנחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב, ג.

(10) ראה ע"ז ט, א. סנהדרין צז, סע"א.

(11) לאחר ההקדמה ש"הקושיא לא עלי,

כי אם על הענין דשני אלפים תורה.

(12) ראה פרש"י סנהדרין שם: "קע"ב

(שנה) קודם השלמת ד' אלפים נחרב הבית".

וראה חדא"ג מהרש"א, ש"אחר שגלו ישראל

גלות גמורה אין בהם תורה כו', מ"מ קע"ב

שנים אחר בית שני מקרי עדיין מיהת שנות

תורה, כי אז היו דור התנאים וכו'" (אלא

שמ"מ הי' זה באופן דטפל להעיקר).

(13) ראה פרש"י שם: "שני אלפים שנות

המשיח", "שלאחר שני אלפים תורה הוה דינו

שיבוא משיח". ובחדא"ג מהרש"א: "בכל

אותו זמן ראוי לבוא משיח".

(14) שבת פח, א (ובפרש"י).

(15) תהלים עו, ט.

(16) בראשית א, לא.

(17) נוסח ההגדה.

(ג) **ויובן** ע"פ ביאורי רבותינו נשיאינו בזה, שהענין שנפעל בחודש השלישי ג' ביום הזה (ר"ח סיון) ה' עי"ז שבאו מדבר סיני, שענין זה פעל בכל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, שעמדו במעמד ומצב דוֹחֵן שם ישראל נגד ההר, ויחן לשון יחיד, כפירוש רש"י, כאיש אחד בלב אחד. והיינו, שאע"פ שבנ"י היו אז בריבוי גדול, ועד לריבוי בתכלית — ששים ריבוא מישראל¹⁸, שזהו מספר הכולל¹⁹ [וכמבואר בארוכה בתניא²⁰ שששים ריבוא נשמות פרטיות אלו הם שרשים וכל שורש מתחלק לששים ריבוא ניצוצות וכו'], הנה ביחד עם זה עמדו כולם בביטול נפלא, עד שהיו כאיש אחד בלב אחד. וכמבואר בהמשך תער"ב²¹, שזהו ענין ביטול הכלים, כי ענין ההתחלקות הוא מצד הכלים (שיש כלים רבים), ומה שהיו כולם כאיש אחד הו"ע ביטול הכלים [והיינו, שעיקר ענין הכלים הוא גופי בנ"י, ומצד הנשמה שבתוכם שפועלת בהם ענין הביטול בגילוי, נעשו כולם כאיש אחד], שזהו עילוי נפלא ביותר ומעלה גדולה ביותר²². וזה ה' הכנה רבה למ"ת²³, כדאיתא במדרש²⁴ שכאשר ויחן שם ישראל, ויחן לשון יחיד (ולא כמו בחניות שלפנ"ז שעדיין לא נעשו כולם חני' אחת), אמר הקב"ה הרי שעה שאני נותן תורה כו'.

(ד) **וביאור** הענין, דהנה, התורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, וכמבואר בתניא²⁵ שהמצוות הם רק אברין דמלכא²⁶, משא"כ התורה היא בחינת חב"ד, ועד שהיא כולא חד עם עצמותו ומהותו ית', כמ"ש²⁷ ואהי' שעשועים ג' לפניו, ועד שנעלמה מעיני כל ח"י²⁸. אך לאח"ז הוצרך להיות הענין דשעשועים יום יום ג' וכו', שזהו"ע דאלפים שנה קדמה תורה לעולם²⁹, ומשם נמשך למטה, עד לשני אלפים תורה, כפי שנמשכה למטה בזמן וביום דמ"ת, באופן דתורה מלשון הוראה³⁰,

18) ראה שבת פח, א. ב"ר פ"ע, ט. (25) פכ"ג. וראה קיצורים והערות לתניא ובכ"מ.
19) ראה סה"מ תרע"ח ע' שיב.
20) פל"ז (מח, א).
21) סד"ה ויחן שם ישראל תער"ב (המשך תער"ב ח"א ע' יח).
22) ראה המשך תער"ב שם, ש'ביטול הכלים מגיע למעלה יותר מביטול האורות".
23) המשך תער"ב שם. וראה לקמן הערה 40.
24) ויק"ר פ"ט, ט. וראה מס' דרך ארץ זוטא פרק השלום.
25) פכ"ג. וראה קיצורים והערות לתניא ובכ"מ.
26) סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שמג ואילך. תרנ"ג ע' רכד ואילך. סה"מ תרצ"ב ס"ע קכא ואילך.
27) ראה תקו"ז ת"ל (עד, סע"א).
28) משלי ח, ל.
29) ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד. ויש"ג. סה"מ תש"ח ע' 272.
30) רד"ק לתהלים יט, ח. וראה זח"ג נג, ב.

מצוה ומצוה, שהיא בדוגמת מעשה המצוה שמדוד ומוגבל. אך ישנה גם הכוונה כללית (כמבואר בארוכה בעטרת ראש⁷⁸ ובכ"מ), כהנוסח הכללי והמשותף בכל ברכות המצוות, אשר קדשנו במצותיו וצונו, שזהו הרצון כפי שהוא מצד נותן התורה ומצוה המצוות. וכאשר הכוונה הפרטית היא ללא הקדמת הכוונה הכללית, יש על זה מדידה והגבלה של המצוה, ולכן יש על זה גם מדידה והגבלה בכלל. ורק ע"י הקדמת הכוונה הכללית הרי היא למעלה ממדידה והגבלה. וזהו גם מ"ש בגמרא ברכות⁷⁹ למה קדמה פרשת שמע לזה"א אם שמוע, כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצוות⁸⁰, וידוע הדיוק בזה⁸¹, דכיון שבשני הענינים נאמר הלשון עול, שהו"ע הקבלת עול לאמיתתו כהוראת תורת אמת, למה מחלקים בין עול מלכות שמים לעול מצוות, ואומרים שצ"ל הקדמת עול מלכות שמים, ורק לאח"ז עול מצוות. וכפי שמצינו גם בנוגע למ"ת, דאיתא במכילתא⁸² משל למלך בוי"ד כו' אמרו לו עבדיו גזור עליהם גזירות, אמר להם כשיקבלו את מלכותי אגזור עליהם גזירות כו', כך אמר הקב"ה לישראל כו'. וידוע הביאור בזה, שכאשר ישנו רק רצון פרטי, שקשור עם ענין פרטי, ללא הקדמת רצון כללי לפנ"ז, אזי גם הרצון גופא הוא כבר במדידה והגבלה. ולכן יש צורך להקדים הענין הכללי שאומרים בתחלת נוסח ברכת המצוות, אשר קדשנו במצותיו וצונו. וזהו ענין הקדמת עול מלכות שמים תחילה, ורק לאח"ז יומשך בעול מצוות, וכמאמר המכילתא, קבלו מלכותי ואח"כ אגזור עליכם גזירות.

ועפ"ז מובן שגם ההכנה למ"ת מצד בנ"י הוצרכה להיות ע"י הקדמת נעשה לנשמע דוקא, והיינו, שלא זו בלבד שישנו הן הענין דנשמע והן הענין דנעשה, אלא דוקא באופן של הקדמת נעשה לנשמע, שהענין דנשמע בא עי"ז שישנו תחילה הענין דנעשה, והענין דנעשה הוא באופן שעומד בביטול עצמי (ולא ביטול שנפעל ע"י ההבנה וההשגה דנשמע), שלכן, הנה עוד לפני ששומע פרטי הציוויים, יש אצלו ביטול כללי — נעשה, ללא נפק"מ מה יאמרו לו, כיון שעומד בתנועה שלמעלה ממדידה והגבלה, למסור את עצמו לגמרי לקבל את התורה, שזהו רצונו של בעל הרצון, ולכן מבטל את עצמו לבעל הרצון כפי שהוא לפני

78) נג, א ואילך. נח, א ואילך.
79) יג, א.
80) בהבא לקמן — ראה אוה"ת שבועות שם (ע' קלח ואילך). סה"מ תש"ט שם (ע' 147 ואילך). ד"ה בשעה שהקדימו תשל"ו, תשמ"ה.
81) ראה אוה"ת שם.
82) יתרו כ, ג. ילקוט שמעוני שם.

הענין דהתהוות יש מאין, כמבואר באגה"ק⁷⁰ שזהו מצד מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו.

(ה) **והנה** אע"פ שהחידוש דמ"ת בהענין שלמעלה ממדידה והגבלה הי' באופן דאני המתחיל, עי"ז שוירד הוי' על הר סיני, ואח"כ ואל משה אמר עלה אל ה' — הוצרך להיות איזה ענין (עפעס וואָס) שהוא מעין הכנה לזה, רוח אייתי רוח⁷¹ [ואע"פ שאין זו אתערותא דלתתא אמיתית, אעפ"כ צ"ל עכ"פ מעין ודוגמא של אתעדל"ת⁷²], והיינו, שגם אצל בני, מקבלי התורה, תהי' תנועה שהיא מעין ודוגמת הענין שלמעלה ממדידה והגבלה שנתחדש במ"ת, כדלקמן.

והענין בזה, דהנה נת"ל (ס"ג) שאפילו באדם כפי שהוא מצד עצמו, בנבראים, ישנו ענין החכמה והשכל וגם ענין הרצון, שהוא למעלה מן השכל, ועד לאופן שהוא מקיף גם על השכל. אמנם, ברצון גופא ישנו הרצון כפי שיש לו שייכות לכחות שלמטה הימנו, וישנו הרצון כפי שהוא באופן שלמעלה באין ערוך לגבי כל הכחות שלמטה ממנו. ובכללות הרי זה החילוק בחמשה שמות שנקראו לה (לנשמה)⁷³, שנשמה רוח ונפש הם כחות פנימיים, ולמעלה מזה, בחי' חי', שהיא באופן מקיף (בדוגמת הרצון כפי ששייך לשאר הכחות⁷⁴), ולמעלה מזה היא הבחי' שנקראת בשם יחידה (בדוגמת הרצון שלמעלה באין ערוך משאר הכחות⁷⁴), שהיא בדוגמת בחי' יחיד שלמעלה מאחד⁷⁵, שיחיד הוא נפרד מכל המציאות כולה, משא"כ אחד שלאחריו יכול להיות שני⁷⁶, ואדרבה, כפי שמצינו בבריאת העולם שנאמר⁷⁷ ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, ולאח"ז הי' גם יום שני, וכל הבריאה כולה.

וכן הוא בכללות ענין הרצונות, שישנו רצון פרטי המתלבש בפרטים, שע"ז נעשה בדרך ממילא באופן של מדידה והגבלה כמו הפרט. ועד שגם בענין המצוות ישנו הרצון כפי שמתלבש בכוונה הפרטית שבכל

(70) ס"ב.
(71) ראה זח"ב קסב, ב. וראה סידור עם
דא"ח פא, ד. קיא, ג. קסג, ד. אוה"ת חנוכה
רפו, א.
(72) ראה תו"מ סה"מ מלוךט ח"ג ע' שכג
ואילך.
(73) ב"ר פי"ד, ט.
(74) ראה סה"מ תרנ"ה ע' קעו ואילך.
(75) ראה לקו"ת בלק ע, סע"א.
(76) ראה תו"א וארא נה, ב ואילך. אמרי
בינה שער הק"ש פ"ח. סה"מ צ להצ"צ קכד,
א ואילך.
(77) בראשית א, ה.

ותורה אור³¹, באופן גלוי. והיינו, שביחד עם זה שהתורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, הרי היא הוראה למטה [נועד שלא בשמים היא³², אלא ניתנה למטה דוקא, וכמארז"ל³³ שהקב"ה אומר אני ואתם נלך אצל בי"ד של מטה כו'], לברר להפריד ולהבדיל בין כשר וטהור וקדוש ללעו"ז כו'. וכפי שמפליא רבינו הזקן בקונטרס אחרון³⁴ גודל העילוי שנעשה עי"ז שתלמיד ותיק [בסוף כל הדורות באיזה מקום שהוא] מברר ספק בתורה בענין של שקו"ט שעדיין לא הי' מבורר, ועאכו"כ כשלימודו הוא לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא³⁵, פס"ד בפועל, שרק אז נתברר הענין לא רק למטה אלא גם למעלה מעלה, ובאופן שמתעלה מהקליפות כו' שמתפרטים ומתפרדים מהקדושה³⁶.

אמנם אף שבידור זה יכול להיות דוקא ע"י נשמה בגוף שנמצא בתחתונים ממש (בעולם התחתון שאין תחתון למטה הימנו)³⁷, הנה בשביל זה יש צורך בכח העצמות דוקא, דכיון שבסדר השתלשלות כפי שהוא מצד הבריאה נמצא דבר זה באופן בלתי מבורר, במעמד ומצב של ספק, הרי מזה גופא מובן, שבכדי לבררו, יש צורך בכח העצמות, שהוא בורא העולם (שהרי בריאת יש מאין היא ממהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו, ולכן הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש³⁸). וענין זה נעשה עי"ז שישראל עם קרובו³⁹ עומדים במעמד ומצב של ביטול, שזהו ענין עמידתם כאיש אחד בלב אחד, כנ"ל שזהו"ע ביטול הכלים, שע"ז נעשית ההתאחדות דישראל עם עצמותו ומהותו ית'⁴⁰ (שזהו גם מה שנפעל ע"י התורה, שישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד⁴¹), והיינו לפי שענין הביטול הוא ענינו של עבד פשוט וגם עבד נאמן (כמבואר בארוכה בהמשך תרס"ו⁴²), שלוקח את כל מציאות האדון (דאס נעמט דעם אדון אינגאנצן), כיון שאינו מציאות בפ"ע, אלא הוא כלי

(31) משלי ו, כג.
(32) נצבים ל, יב. ב"מ נט, ב.
(33) דב"ר פ"ב, יד. מדרש תהלים פ"א, ו.
(34) ד"ה ולהבין פרטי ההלכות (קנט, ב).
(35) יומא כו, א.
(36) קו"א שם.
(37) אגה"ק שם (קמד, סע"א ואילך).
(38) אגה"ק ס"כ (קל, סע"א ואילך).
(39) תהלים קמח, יד.
(40) ראה המשך תער"ב שם: "דבכדי שיומשך מבחי' עצמות א"ס ב"ה, שז"ע התורה שהוא המשכת גילוי עצמות אוא"ס ב"ה .. המשכה זו היא ע"י ביטול הכלים דוקא".
(41) ראה זח"ג עג, א.
(42) ד"ה ומקנה רב והמאמרים שלאחריו (ד"ה אלה הרברים וד"ה אחרים).
(43) ראה זח"ב קסב, ב. וראה סידור עם דא"ח פא, ד. קיא, ג. קסג, ד. אוה"ת חנוכה רפו, א.
(44) ראה תו"מ סה"מ מלוךט ח"ג ע' שכג ואילך.
(45) ב"ר פי"ד, ט.
(46) ראה סה"מ תרנ"ה ע' קעו ואילך.
(47) ראה לקו"ת בלק ע, סע"א.
(48) ראה תו"א וארא נה, ב ואילך. אמרי בינה שער הק"ש פ"ח. סה"מ צ להצ"צ קכד, א ואילך.
(49) בראשית א, ה.

אמיתית למציאות האדון. וכיון שע"י הביטול נעשית התאחדותם של ישראל עם מהותו ועצמותו ית', לכן יש בכחם לפעול ע"י התורה במקום שבו ניתנה — שזהו עוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו — ענין הבירור כו'.

(ה) **והנה** כיון שמ"ת צריך לפעול הענין דארץ (יראה ו) שקטה, והרי אמרו רז"ל (במסכת אבות⁴³) על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, לכן צ"ל ענין הביטול בכל ג' ענינים אלו, כמבואר גם בדרושים אלו⁴⁴ (ובארוכה בכ"מ⁴⁵) בענין בחודש השלישי.

וכיון שיש צורך שכל הענינים יאירו למטה, ועד לאופן שאפילו בעוה"ז שהוא עולם התחתון, יהי' הגילוי של כל הגילויים, ובמילא יוכל להיות גם הגילוי דעצמות ומהות, לכן נוגע שיהי' זה באופן ד"ביום הזה", כי, "יום" ענינו גילוי, כמ"ש⁴⁶ ויקרא אלקים לאור יום, ועאכו"כ כשמוסיפים (היום) "הזה", היינו, שגם "היום" הי' באופן של "הזה", שפירושו שמורה באצבע ואומר זה, כפי שמפרש רש"י מ"ש⁴⁷ זה א"ל ואנוהו גו', ובמדרשי חז"ל⁴⁸ על הפסוק⁴⁹ הנה אלקינו זה גו'. וזהו שהענין דויחן שם ישראל הי' ביום הזה, היינו, שההכנה למ"ת מצד המטה ע"י הענין דויחן לשון יחיד, כאיש אחד בלב אחד, שהו"ע ביטול הכלים (כנ"ל), היא באופן שיכולים להורות על זה באצבע הגשמי, כיון שזהו באופן גלוי בפשטות בעוה"ז התחתון.

(ו) **אמנם** כיון שנמצאים בעוה"ז התחתון, וצריך לפעול שעה"ז התחתון לא יבלבל, ועאכו"כ שלא יעלים ויסתיר, ואז יוכל להיות ביטול הכלים כדבעי — הנה עז"נ באו מדבר סיני, כדאיתא בגמרא⁵⁰ מאי הר סיני, הר שירדה שנאה לאומות העולם עליו, והיינו שבו נעשה הריחוק וההבדלה עד לאופן של שנאה לכל הענינים של לעו"ז, וגם שנאה לעניני הרשות שמעלימים ומסתירים, כולל גם ההעלם והסתור שיכול להיות מצד הגוף ונפש הבהמית, והיינו, שפועל בעצמו שביחד

(43) פ"א מ"ב. (44) ראה אוה"ת יתרו ע' תשעא. סה"מ (45) תרל"ג ח"א ע' חצר. תרנ"ה ע' צג. (46) ראה גם לקו"ת אחרי כה, ד ואילך. (47) ישע"י כה, ט. (48) ראה ת"א וירא יד, סז, סע"ג ואילך. תו"ח שם רנה, ב. (49) שבת פט, סע"א. ראה תו"א יתרו שם סע"א. (50) סז, סע"ג ואילך. תו"ח שם רנה, ב.

לחדש⁵⁷, כמבואר בארוכה בהדרושים בלקו"ת⁵⁸ ובהדרושים שלאח"ז⁵⁹, ומובן גם מפשטות הענינים כפי שבאים בנגלה דתורה⁶⁰.

(ד) **וע"ד** האמור לעיל בנוגע ללימוד התורה, הרי זה נמשך גם בקיום המצוות ובמציאות העולם. דהנה, בנוגע לקיום המצוות, מצינו שקיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה⁶¹, ועד"ז גם יצחק ויעקב והשבטים, ועד שרואים בכל הדורות כו"כ שקיימו כל התורה כולה, כמובן מדרשות רז"ל⁶² וכמה סיפורים אודות ההנהגה שלפני מ"ת. אמנם, קיום המצוות שלהם וכללות עבודתם היתה באופן של מדידה והגבלה. ולכן לא נפעל עי"ז בעולם שישתנה להיות מציאות אחרת, דהן אמת שבשעת עשיית המצוה הי' דבר שעל ידו נפעל רצון הבורא, הרי לאחר ענין עשיית המצוה נשאר הדבר ללא קדושה בתוכו. וכמו בענין המקלות דיעקב, שבשעה שהעמיד את המקלות⁶³ נפעל ענין התפילין (כדאיתא בזהר⁶⁴), משא"כ לאח"ז לא נשארה במקלות ענין של קדושה (כמבואר בהדרושים⁴⁴ החילוק בפעולת המצוות בעולם בין קודם מ"ת ולאחר מ"ת). וכללות הענין בזה הוא, כלשון המדרש³² שלפני מ"ת היתה הגזירה שעליונים לא ירדו למטה, היינו, שקדושת העליונים אינה יכולה לירד למטה להיות שם למטה באופן של קיום וקיימא, ועד"ז תחתונים לא יעלו למעלה, שאינם יכולים לעלות למעלה האמיתי בערכם, היינו, למעלה משרש הנבראים. וזהו החידוש שנפעל במ"ת בקיום המצוות ובמציאות העולם, שע"י פעולתו של כל אחד מישראל נעשה שינוי בעניני העולם שבהם מקיימים את המצוות, ועד שנמשך גם בעניני העולם שבהם מקיימים הציווי בכל דרכיך דעהו⁶⁵ וכל מעשיך יהיו לשם שמים⁶⁶, שבכל דבר שבעולם שהוא מדוד ומוגבל, יהי' נראה כח הפועל בנפעל⁶⁷, ולמעלה יותר, הענין דלעולם הוי' דברך נצב בשמים⁶⁸, ולמעלה יותר, כפי שהוא מצד חפץ ורצון העליון⁶⁹, ולמעלה יותר, איך שמציאותו היא מצד

(57) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב (61) קידושין פב, א. יומא שם. (58) שמו"ר רפמ"ז. ועוד. ראה לקו"ש ח"ט (62) ראה פרש"י וירא יט, ג. (63) ויש"נ. 252. (64) במדבר טו, ג. ובכ"מ. (65) משלי ג, ו. (66) אבות פ"ב מ"ב. (67) ראה לקו"ת שלח מז, א. (68) תהלים קיט, פט. וראה תניא שער היחוד והאמונה בתחלתו. (69) ראה תו"א מג"א צב, ג. (59) ראה חגיגה ג, ב. שמו"ר פכ"ח, ו. (60) רפמ"ז. ועוד — הובאו בלקו"ת שם.

שנתלבשה כו' בדיו על הספר כו', בתושב"כ, ואח"כ נמשכה מתושב"כ בתושבע"פ (שהרי ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא⁴⁸, ומנא הני מילי דאמר קרא), שצריכה להיות בהבנה והשגה דוקא (כנ"ל), הנה אפילו הבנה והשגה זו, אמיתית ענינה הוא למעלה מהבנה והשגה, כיון שזהו ענין שלמעלה ממדידה והגבלה.

והענין בזה, שלימוד התורה לאחר מ"ת הוא באופן שכל הקורא ושונה (פועל מיד ש)הקב"ה קורא ושונה כנגדו⁴⁹, שיש בזה קשר וחבור של ב' ענינים, שזהו כנגדו (של האדם הלומד), שענינו מצ"ע הוא מדידה והגבלה, ובזה פועל שיהי' קורא ושונה הקב"ה, שכשמו כן הוא, כמבואר בלקו"ת⁵⁰ שהתחלה בזה היא באופן שהוא קדוש ונבדל, ואח"כ נעשה ברוך הוא, ברוך מלשון המשכה, שנמשך עד למטה מטה, גם בשכל מדוד ומוגבל, ועד לשכל של בן קטן שמתחיל לדבר שאביו מלמדו תורה⁵¹ צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב⁵², דהיינו, שבתורה זו ישנה כבר תורת משה עבדי⁵³, שבאה באופן של ירושה, שגם ירושה אינו ענין שבא מצד הבנה והשגה, שהרי אפילו תינוק בן יומו נעשה יורש גמור לכל פרטיו, ויורש כל נכסי המוריש⁵⁴, ועד שאינו מציאות נוספת, אלא כמ"ש⁵⁵ תחת אבותיך יהיו בניך, שזוהי מציאות המוריש⁵⁶ (כמשנ"ת כמ"פ⁵⁶).

וזהו ההפלאה דמ"ת, שהיא הפלאה עיקרית, שלפני מ"ת, הנה כל ענין שבתורה, אפילו הכי נעלה, הי' באופן שאינו למעלה משרש הנבראים, שמצד זה גופא הרי זה כבר ענין של מדידה והגבלה. ואילו לאחר מ"ת נעשה ההיפך מזה, שאפילו ענין שנמצא מטה מטה, בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו, ובעולם זה — גם בשכל שמבין אפילו תינוק, הנה גם שם ישנו הענין שלמעלה ממדידה והגבלה, ועד למעלה ממדידה והגבלה בתכלית. והיינו לפי שהענין דמ"ת הי' באופן דוירד הוי' על הר סיני, ובאופן שהענין דאנכי נמשך בדיבור הראשון, ואח"כ בעשה"ד ובכל התורה כולה, ועד לכל מה שתלמיד ותיק עתיד

עם זה שהגוף הוא בקיומו ובשלימות הבריאות, ובלשון הרמב"ם⁵¹ היות הגוף בריא ושלם כו', יעמוד הגוף באופן של ביטול, שאז אינו מעלים ומסתיר, ואדרבה, שבריאות הגוף נעשית מדרכי השם⁵¹, שנעשה כלי שעל ידו נמשך אור, ועד לתכלית שלימות האור, ועד להמשכת עצמות ומהות (כפי ששייך לומר ענין של המשכה בנוגע לעצמות ומהות). וענין זה הוא ע"ד שמצינו בנוגע לתורה עצמה, כמבואר בדרושים⁵² שהתורה נקראת עוז ותושי'⁵³, שנוסף לכך שנותנת כח ועוז לנפש האלקית, ה"ה גם תושי', שמתשת כח נפש הבהמית, שזהו"ע השנאה ללעו"ז כו'.

וזהו גם מ"ש ויחן שם ישראל נגד ההר, כמבואר במפרשי התורה⁵⁴ שהענין דויחן (לשון יחיד) נפעל ע"י ההר, שנקרא סיני, שענינו שנאה ללעו"ז (כנ"ל). ונוסף לזה, הנה הר סיני מורה על הביטול⁵⁵, כמ"ש⁵⁶ ונפשי כעפר לכל תהי', שהו"ע הביטול בתכלית השלימות, ועי"ז זוכים לענין דמשה קבל תורה מסיני⁵⁷, כמבואר במאמרים⁵⁷ שע"י הביטול נעשים באופן המוכשר לקבל את התורה בקבלה אמיתית.

ועז"נ באו מדבר סיני ויסעו מרפידים, והיינו, שכאשר באו מדבר סיני, הרי זו הוכחה שישנה כבר הנסיעה האמיתית (דער אמת'ער אַוועקגיין) מרפידים, שנקרא כן ע"ש שרפו ידיהם מדברי תורה⁵⁸, וכפי שמדייק כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו⁵⁹, שלכאורה אינו מובן מהו הענין דרפו ידיהם, הרי תורה ענינה לימוד, אך הענין הוא, שהכוונה בזה היא לתורה כפי שקשורה עם מעשה בפועל (שזהו"ע הידים), בדוגמת כללות ענין מ"ת שהוא ביטול הגזירה וההבדלה שבין עליונים למטה ובין תחתונים למעלה (וכמבואר בכ"מ⁶⁰ שלכן נאמרו בעשה"ד דברים פשוטים), שענין זה נעשה ע"י הקשר והחבור של ידים (מעשה בפועל) עם התורה (חכמתו ורצונו של הקב"ה) באופן של חוזק ועוז (היפך רפו ידיהם).

זו **וזהו** בחודש השלישי גו' ביום הזה באו מדבר סיני ויחן שם ישראל נגד ההר, שאז היתה ההכנה למ"ת מצד המטה, כי, אע"פ שכל

(51) הלי' דעות רפ"ד. (57) תו"א שם סז, ב ואילך. תו"ח שם רנד, ד ואילך. אוה"ת שם ע' תשפד ואילך.
(52) תו"א שם סז, סע"א ואילך. תו"ח שם. (58) מכילתא וילקוט שמעוני בשלח יז, ח. אוה"ת שם ע' תשעז ואילך.
(53) ראה סנהדרין כו, ב. (59) וראה תו"א שם סז, ריש ע"ד.
(54) ראה כלי יקר עה"פ. (60) ספר השיחות תש"ג ע' 42. תש"ד ע' 34.
(55) ראה לקו"ת במדבר טו, סע"ב ואילך. (61) סה"מ תש"ט ע' 34.
(56) נוסח ברכת אלקי נצור (ברכות יז, א). (62) לקו"ת שם, סע"ג ואילך. ובכ"מ.

(48) ראה זח"ג רכא, א. תענית ט, א. (53) נדה מד, רע"א במשנה.
(49) תדבאר רפ"ח. ילקוט שמעוני איכה (54) תהלים מה, יז. ב"ב קנט, א.
רמז תתרלד. (55) ראה שו"ת צפע"נ (דווינסק) ח"א
(50) תזריע כב, ג. שה"ש מ, ג ואילך. סק"ח. ועוד.
ועוד. (56) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1167. ח"י ע'
44. ובכ"מ.
(51) ברכה לג, ד.
(52) סוכה מב, א.

ההשפעות שנמשכים מלמעלה, כולל גם הענין דמ"ת, שהו"ע ההמשכה והגילוי וירידת העצמות (אנכי הוי' אלקיך⁶¹) למטה, הנה כללותם הו"ע הצדקה, כמ"ש⁶² לך הוי' הצדקה, שנותן הקב"ה מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה⁶³, מ"מ, יש צורך שיהי' עכ"פ מעין כלי לזה, שזהו ענין העבודה, העלאה מלמטה למעלה, או ענין הביטול בשלימות שנת"ל (ס"ג), שמזה נמשך אח"כ גם בהוראות בפועל בג' הקוין — ענין התורה, לימוד התורה בהתמדה ושקידה, ענין העבודה, עבודת הקרבנות ועבודת התפלה, שתפלות במקום קרבנות תקנום⁶⁴, וענין גמ"ח, ענין הצדקה שהוא ענין כללי, שלכן נקראת כל התורה בשם צדקה, כמ"ש⁶⁵ וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת. וכללות הענין בזה, שאצל בני' למטה הי' כבר המעמד ומצב דקרבנו לפני הר סיני, ואע"פ שעדיין לא נתן לנו את התורה, היתה כבר ההכנה מצד המטה ע"י ביטול הכלים באופן שהיו שייכים כבר לקבל את התורה. ובלשון המובא בהדרושים⁶⁶, שר"ח סיון שהוא בשבוע הז' (מהשבועה שבועות תספר לך⁶⁷) ביום ג' בו, הוא כאילו כבר נכנסה כל השבוע, וכמו שנשלם כל הענין דשבועה שבועות תספר לך, ובאים כבר לענין דתספרו חמשים יום⁶⁸, שקשור עם קבלת ונתינת התורה⁶⁹.

וזהו כללות הענין דר"ח סיון, שבו מתחילה כבר ההכנה למ"ת, כמובן מפשוטם של כתובים, וכפי שמביא רבינו הזקן בשולחנו (בסו"ס תצד, ומובן גם ממ"ש בסידור⁷⁰), שמיד אחר ר"ח התחיל משה להתעסק עמהם בענין קבלת התורה, שבשני בשבת הי' ר"ח (שאו באו מדבר סיני), ובשלישי בשבת אמר להם ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגו'⁷¹, וברביעי אמר להם מצות הגבלה, השמרו לכם עלות בהר וגו'⁷², ובחמישי אמר להם מצות פרישה, שיפרשו מנשותיהן היום ומחר ויהיו נכונים ליום השלישי⁷³ שהוא שבת שבו ניתנה תורה.

הקב"ה. ומזה נמשך גם בלימודו של איש ישראל למטה, שיש לימוד באופן של הבנה והשגה בלבד, ויש לימוד שהוא מצד התורה כפי שהיא למעלה מהשגה, מצד בחי' הרצון — בדוגמא שמצינו גם בגמרא בכ"מ הענין דשתיק רב⁴⁰ [ועאכו"כ אצל תלמידים שמקבלים מה ששומעים מרבים אע"פ שעדיין לא נקלט הענין בהבנה והשגה שלהם], ואעפ"כ נקרא גם זה בשם חכמה, והו"ע של לימוד התורה. ובכללות הרי זה נקודת החילוק בין תושב"כ לתושבע"פ, שמזה נמשך גם לדינא⁴¹, שבתושב"כ, אע"פ שאינו מבין ומשיג, מברך ברכת התורה כהלכתה ובשלימותה, משא"כ בתושבע"פ צ"ל הבנה והשגה דוקא, ורק ע"י ההבנה והשגה ה"ה ממשיך [לאחרי הקדמת ברכת התורה] את נותן התורה, היינו, כפי שהתורה היא אצל נותן התורה, במקור החכמה והרצון עד לעצמותו ומהותו ית'.

ומזה מובן גם כללות החילוק בין לימוד התורה לפני מ"ת ולאחרי מ"ת. דהנה, לפני מ"ת, אע"פ שגם אז הי' הלימוד באופן דרוב שנים יודיעו חכמה⁴², ועד להליכה מחיל אל חיל⁴³ מיום ליום, באופן שהענין שהשיגו ביום שלאח"ז לא הי' אצלם בהשגה ותפיסה ביום שלפנ"ז, מ"מ, היתה הגבלה כללית שהנברא בכח עצמו יכול להגיע רק עד לשרשו בלבד⁴⁴, והרי גם כשמגיע לתכלית העילוי שלו עד לשרשו הכי נעלה, הנה להיותו שרש הנברא, הרי זה גופא מורה שזהו ענין של מדידה והגבלה. אמנם, לאחרי מ"ת, כיון שהי' ע"י יורד הוי' על הר סיני, היינו, ע"י הבורא [ולמעלה גם מבחי' בורא, שהרי לא זה הוא עיקר האלקות מה שהוא בורא עולמות⁴⁵], הרי הענין כולו הו"ע שלמעלה ממדידה והגבלה, ועד שגם היכן שנדמה שיש מדידה והגבלה, אין זו מדידה והגבלה אמיתית [וכללות הנקודה בזה, כמבואר בכ"מ⁴⁶ שמדידה והגבלה עצמית (ווא"ס מ'איז אויף זיך אליין מודד ומגביל) אינה מדידה והגבלה], ולכן, הנה אפילו הדרגא הכי תחתונה שבתורה (כפי שניתנה לאחר מ"ת), ובלשון התניא⁴⁷ שנסעה וירדה בסתר המדריגות כו' עד

(61) יתרו כ, ב.
(62) דניאל ט, ז. וראה תניא אגה"ק סי"ז.
(63) נוסח ברכה שלישית דברכת המזון.
(64) ראה ברכות כו, א"ב.
(65) ואתחנן ו, כה. וראה לקו"ת אמור לד, תחנן.
(66) תו"א שם סז, ג. תו"ח שם רנה, ג.
(67) ראה טז, ט.
(68) אמור כג, טז.
(69) ראה לקו"ת במדבר יו"ד, ד. ובכ"מ.
(70) לפני ובא לציון גואל — שא"א תחנן.
(71) יתרו יט, ו.
(72) שם, יב.
(73) שם, י"א.

(40) סוכה ז, א. ביצה ו, א. ב"ב סב, א.
(41) ראה סה"מ תרנ"ד ע' רפו. תרנ"ט ע' רמו.
(42) תרצ"ב ע' שלא. וש"נ.
(43) ראה ה' ת"ת לאדה"ז פ"ב סי"ב-יג.
(44) סוכה ז, א. ביצה ו, א. ב"ב סב, א.
(45) ראה סה"מ תרנ"ד ע' רפו. תרנ"ט ע' רמו.
(46) ראה המשך תרס"ו ע' רנה. המשך תער"ב פקע"ב.
(47) פ"ד.
(42) ע"פ איוב לב, ז.
(43) ע"פ תהלים פד, ח. ברכות בסופה.

היא שמותיו של הקב"ה²⁷, שזהו"ע תושב"כ, ואהלו של עבר הו"ע תושבע"פ, מ"מ, לא הגיע לאופן לימוד התורה כפי שנעשה מצד הענין דוירד הוי' על הר סיני, ועד לתכלית העילוי — עצמותו ומהותו ית', כמ"ש בהתחלת עשה"ד אנכי הוי' אלקיך²⁸, והיינו, שנוסף על גודל העילוי דבחי' אלקיך, ישנו עילוי נעלה יותר עד לאופן שלא בערך, שזהו העילוי דשם הוי', ולמעלה מזה הוא העילוי דאנכי, כדאיתא בגמרא²⁹ שאנכי ר"ת אנא נפשי כתבית יהבית, והו"ע אנכי מי שאנכי, דלא אתפס בשם ולא אתרמיז בשום אות וקוצא כלל³⁰ (כדאיתא בזהר³¹). וע"י אני המתחיל³², הרי זה פועל גם על המטה, אצל משה [שקיבל תורה מסיני (שלכן נקראת על שמו³³, כמ"ש³⁴ זכרו תורת משה עבדי) ומסרה כו'³⁵, לכל אחד מישראל ולכל בני עד סוף כל הדורות], שיהי' אצלם הענין ד(אל משה אמר) עלה אל ה'. ומזה מובן גם בנוגע לפעולת התורה בכל העולם כולו (כיון שנברא בשביל התורה שנקראת ראשית³⁶), ועאכו"כ בנוגע למצוות (שבאים מהתורה, שהרי גדול לימוד שמביא לידי מעשה³⁷), שגם בהם נעשה עילוי מצד הענין דוירד הוי' על הר סיני, ואל משה אמר עלה אל ה', כדלקמן.

ג) **ויובן** החידוש דמ"ת בנוגע ללימוד התורה, בפשטות הענין כמו שהוא בכחות האדם למטה. דהנה, ענין השכל, אפילו בהיותו בתכלית העילוי והשלימות, הרי עדיין אינו למעלה ממדידה והגבלה. ובפרט שאמיתית ענין השכל הוא ע"י שתופס ומשיג כו', והרי תפיסה והשגה היא במדידת והגבלת (קצוות) הדבר, כמובן ומבואר בכ"מ³⁸. אך ישנו גם ענין הרצון שהוא למעלה מן השכל, ולכן מטה את השכל, ועד שאמרו רז"ל³⁹ לעולם ילמד אדם במקום שלבו חפץ, כמבואר במפרשים, שמצד הרצון בזה, יהי' לימוד בהצלחה נעלית יותר עד לאופן נפלא. וכן הוא גם בתורה, שאע"פ שהיא חכמתו של הקב"ה, הרי היא גם רצונו של

וכן הוא בכל שנה ושנה, שהימים האלו נזכרים (ועי"ז) ונעשים⁷⁴ (כפירוש האריז"ל⁷⁵), ועד שנעשית ההשפעה למטה כמו שהיתה בפעם הראשונה, ואדרבה, מצד הנתינת כח והציווי דמעלין בקודש⁷⁶, הרי זה באופן נעלה יותר, כדאיתא באגה"ק⁷⁷ שבכל שנה ושנה נמשכים האורות באופן נפלא שלא הי' עדיין מעולם כו'. וכן תהי' לנו, שהחל מר"ח סיון תהי' ההכנה ע"י ענין ההגבלה והפרישה באופן המתאים, והקב"ה עוזרו⁷⁸ למלא זאת בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו, ובאופן שאתם תהיו לי ממלכת כהנים⁷⁹, שמורה על הרחבה בדוגמת ההרחבה שיש למלך, כולל גם הענין דאמר מלכא עקר טורא⁷⁹, כפירוש החסידות⁸⁰, שטורא הוא היצה"ר שעליו אמרו⁸¹ צדיקים נדמה להם כהר, ועקר טורא (לא ביטול ההר, אלא עקירת ההר ממקומו כו') הו"ע בכל לבבך בשני יצריך⁸², אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקו⁸³, שע"י אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין⁸⁴. ועד שמהפכים את חושך ומרירות הגלות לנהורא ולמיתקו, בביאת משיח צדקנו (וכמבואר בתניא⁸⁵ שכבר הי' לעולמים מעין זה בשעת מ"ת, ולאח"ז יהי' עצם ותוקף כל הענין בביאת משיח צדקנו), שילמד תורה את כל העם כולו⁸⁶, שילמדו תורה מפי משיח צדקנו, ואז תהי' קבלת התורה בשמחה ובפנימיות, כדי להמשיכה אח"כ למטה, לעשות מכל העולם כולו דירה לו ית'⁸⁷, ועאכו"כ מארץ הקודש, ארץ אשר גוי עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה⁸⁸, ובאופן שעתידיה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות, ועתידיה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל⁸⁹, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(74) לשון הכתוב — אסתר ט, כח. (83) ראה זח"א ד, א.
(75) רמ"ז בספר תיקון שובבי"ם. הובא (84) ראה זחר ח"ב קכח, ב. סז, ב. קפד, ונתבאר בלב דוד להחיד"א פכ"ט. א. תניא פכ"ז. לקו"ת ר"פ פקודי. שם חוקת סה, ג.
(76) ברכות כח, א. וש"נ. (85) פל"ו.
(77) סי"ד. (86) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב. וש"נ.
(78) לשון חז"ל — סוכה נב, ריש ע"ב. לקו"ת צו יז, א. שער האמונה לאדמו"ר
(79) ראה ב"ב ג, ב. האמצעי פנ"ו. סה"מ תרח"ץ ס"ע ר ואילך.
(80) ראה לקו"ש ח"ט ע' 349 הערה 11. (87) ראה תניא פל"ו.
(81) ב"ב ג, ב. (88) עקב יא, יב.
(82) ואתחנן ו, ה. ברכות נד, א במשנה. (89) פסיקתא רבתי פסקא דשבת ור"ח
(83) פ"א, ג. ילקוט שמעוני ישעי' רמז תקג. ספרי ופרש"י עה"פ.

(27) ראה זח"ב פז, א. הקדמת הרמב"ן לפירושו עה"ת. יונת אלם פכ"ט. פלח הרמון שער כב פ"א.
(28) יתרו כ, ב. (33) מכילתא בשלח טו, א. תנחומא תשא לה. שופטים ה.
(34) מלאכי ג, כב. (35) אבות רפ"א.
(29) שבת קה, א (כגריסת העין יעקב). (36) מדרש — הובא בפרש"י ורמב"ן בראשית א, א.
(37) קידושין מ, ב. (38) ראה המשך תער"ב ח"א פל"ט.
(39) ע"ז יט, א. (32) תנחומא ושמו"ר שם.

שנקראים שלשת ימי הגבלה¹⁵) היא בענין אמירת נעשה ונשמע, שאע"פ שנוסף על שני האמירות, אמירת נעשה ואמירת נשמע, היתה הקדמת נעשה לנשמע, וכמובן מלשון הגמרא שנתנית הכתרים היתה בגלל שהקדימו נעשה לנשמע, מ"מ, ניתנו להם רק שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, ולא נזכר ענין שלישי, כנגד הקדמת נעשה לנשמע (כמובא דיוק זה במאמרי רבותינו נשיאינו¹⁶). ונוסף לזה ישנו גם הדיוק הכללי, מהו ענין נתינת כתרים דוקא¹⁶, שאף שענין השכר יכול להיות בכו"כ אופנים, מצינו ענין מיוחד בנוגע לחידוש דהקדמת נעשה לנשמע [שעז"נ² מי גילה לבני רז, זה, היינו, ענין שהי' בבחי' רז, ובני' גילו זאת], שהשכר על זה הי' ע"י נתינת כתרים דוקא. ובפרט שהענין דמ"ת קשור עם ענין ההבנה וההשגה (כמ"ש¹⁷ כי היא חכמתכם ובינתכם (ועד שזהו גם) לעיני העמים), שמקומה דוקא בשכל (חב"ד) שבמוחין שבתוך גולגולת הראש, משא"כ מקום וענין הכתר והעטרה הוא למעלה לא רק מהמוח והשכל שבראש, אלא גם למעלה מן הגולגולת, ועמידתה על הגולגולת גופא היא באופן של כתר ומקיף¹⁸. ועד שידוע אחד הפירושים בענין הכתר¹⁸, מלשון כתר לי זעיר¹⁹, הו"ע השתיקה, שאמיתית ענינה הו"ע של העדר ההתפשטות והעדר הגילוי.

(ב) **וידוע** נקודת הביאור בזה, דהנה, החידוש שפעל מ"ת לגבי לימוד התורה שהי' גם לפנ"ז²⁰ [כמארו"ל²¹ אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה הי', ומימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם אפילו במצרים (ומצינו זאת גם בדורות שלפנ"ז, אע"פ שלא נתפרש הענין)] הוא הענין דוידר הו"י על הר סיני²², ואל משה אמר עלה אל ה'²³, שמצד זה נעשה שינוי עיקרי באופן לימוד התורה לגבי הלימוד שלפנ"ז, דאף שהי' באופן נפלא ביותר, כמ"ש (ביעקב) יושב אוהלים²⁴, באהלו של שם ואהלו של עבר²⁵, וכפירוש הצ"צ²⁶ שאהלו של שם הו"ע שכל התורה

בס"ד. אור ליום ועש"ק פ' במדבר, ג' סיון, ה'תשל"ז

(הנחה בלתי מוגה)

בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע¹ באו ששים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע². וידוע בדרושי רבותינו נשיאינו בלקו"ת (גם בפרשת השבוע פרשת במדבר³), ולאח"ז בדרושי אדמו"ר האמצעי⁴ והצ"צ⁵ ורבותינו נשיאינו שלאחריהם⁶, שמדייקים בכו"כ פרטים שבסיפור זה שהי' בתור הקדמה למתן תורה [והיינו, שנוסף על הענינים שהיו החל מר"ח סיון בכל יום ויום (באופן שכל יומא ויומא עביד עבידת⁷), כמדובר לעיל⁸ מדברי רבינו הזקן בשו"ע שלו⁹, שמיד אחר ר"ח התחיל משה להתעסק עמהם בענין קבלת התורה, שבשני בשבת הי' ר"ח [שעז"נ¹⁰ ביום הזה באו מדבר סיני גו' ויחן שם ישראל נגד ההר, ויחן לשון יחיד (כמשנת"ל בארוכה⁸), אלא שאדה"ז לא הוצרך לפרש זאת¹¹], ובשלישי בשבת אמר להם מצות הגבלה, השמרו לכם עלות בהר וגו'¹², ובחמישי אמר להם מצות פרישה, שיפרשו מנשותיהן היום ומחר [בחמישי ובששי בשבת] ויהיו נכונים ליום השלישי¹³ שהוא שבת שבו ניתנה התורה — הנה נוסף לזה, היתה גם ההכנה דאמירת נעשה ונשמע, ולדעת כמה מפרשים (שהרי יש בזה חילוקי דעות¹⁴) הי' ענין זה בה' בסיון, בערב מ"ת. ומזה מובן גם בנוגע לכל שנה ושנה שלאח"ז, שהעבודה דערב זמן מתן תורתנו (נוסף על העבודה בימים שלפנ"ז,

(1) משפטים כד, ז.	(7) זח"ג צד, ב.
(2) שבת פח, א.	(8) ד"ה בחודש השלישי דאור לר"ח סיון
(3) יב, ג ואילך. וראה גם לקו"ת שה"ש (לעיל ע' 4 ואילך).	(9) או"ח סו"ס תצד.
כב, א.	(10) יתרו יט, ב.
(4) מאמרי אדמו"ר האמצעי שבועות ע' שנח ואילך.	(11) ראה גם לקו"ש ח"י"ח ע' 19 הערה
(5) אוה"ת שבועות ע' קלח ואילך.	15. חכ"ח ע' 7 הערה 12.
הוספות ע' 28 ואילך.	(12) יתרו שם, יב.
(6) ראה סה"מ תרכ"ט ע' רב ואילך.	(13) שם, ייא.
המשך תרס"ו ע' תקפח. המשך בשעה שהקדימו תער"ב ח"א בתחילתו. סה"מ תשי"ט ע' 147. ועוד.	(14) ראה פרש"י משפטים כד, ד. רמב"ן ואור החיים שם, א. וראה תורה שלימה משפטים כרך יט ע' שיג ואילך.
-
(15) ראה גם לקו"ש חכ"ח בתחלתו הערה 2.	ואילך. תרפ"ט ס"ע 266 ואילך. וש"נ.
(16) ראה אוה"ת שבהערה 5. המשך תער"ב שם.	(21) יומא כח, ב.
(17) ואתחנן ד, ו.	(22) יתרו יט, כ. תנחומא וארא טו. שמו"ר פיי"ב, ג.
(18) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שם.	(23) משפטים כד, א. תנחומא ושמו"ר שם.
(19) איוב לו, ב. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך כתר.	(24) תולדות כה, כז.
(20) ראה ד"ה בחודש השלישי בתו"א יתרו ס, סע"ג ואילך. סה"מ תרע"ח ע' קסד	(25) ב"ר פס"ג, י. פרש"י עה"פ.
	(26) לקו"ת ואתחנן ה, סע"א. אוה"ת תולדות קמה, ב. ח"ד תתכא, רע"א.